

16.10.2025

Ennallistamissuunnitelman valmistelun lainsäädäntöryhmän

4. kokous

Aika: Torstai 16.10.2025 klo 9:30-11:00

Paikka: Aleksanterinkatu 4-10 A321 sekä Teams

Paikalla: Johanna Korpi (puheenjohtaja), Erja Werdi, Antti Irjala, Leila Suvantola, Iris Mäntylä (sihteeri) (ympäristöministeriö), Karin Cederlöf, (maa- ja metsätalousministeriö), Atro Andersson (valtiovarainministeriö), Teo Kangaspunta (työ- ja elinkeinoministeriö), Mari Pihalehto (oikeusministeriö)

Poissa:

1. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9:30. Edellisen kokouksen 19.09.2025 pöytäkirja hyväksyttiin.

2. Ympäristöministeriön esitys vesien- ja merenhoidon lainsäädännön nykytilasta suhteessa heikentämättömyysvelvoitteeseen

Erja Werdi esitteli vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain ja siihen liittyvien asetusten nykytilaa.

Keskustelu

Vesimuodostumien ja luontotyyppien suhde

- Työryhmä keskusteli vesimuodostumien ja luontotyyppien sekä näiden hyvän tilan rinnastamisesta. Todettiin, että luontotyytit voivat sisältää myös uoman ympäröiviä maa-alueita, mikä vaikeuttaa rinnastamista vesimuodostumiin. Lisäksi nostettiin esille, että vaikka vesimuodostumat eivät ole täysin rinnastettavissa, lainsäädännön näkökulmasta niiden hyvään tilaan vaikuttavat samat paineet ja uhat.

Pienvedet sekä niihin liittyvä lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö

- Keskusteltiin EU:n tuomioistuimen Sweetman -tapauksesta ja oikeuskäytännön soveltamisesta Suomessa. Todettiin, että korkein hallinto-oikeus on antanut Sweetman-tapaukseen liittyvän ratkaisun tammikuussa 2025 (KHO:2025:1). Puheenjohtaja totesi, että korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu huomioidaan pienvesiin liittyvässä lainsäädännön tarkastelussa. Lisäksi keskustelussa nostettiin esille luonnonsuojelulain uudistuksen yhteydessä käsitellyt pienvesiä koskevat vesilain lainsäädäntömuutokset.
- Todettiin lisäksi, että vesienhoidon sääntelyn mukainen heikentämättömyysvaatimuden voidaan nähdä eriltä osin rinnastuvan ennallistamisasetuksen heikentämättömyysvelvoitteeseen.

3. Ympäristöministeriön esitys alueidenkäyttölain nykytilasta suhteessa heikentämättömyysvelvoitteeseen

Antti Irjala esitteli alueidenkäyttölain uudistusta ja keskeisimpiä kysymyksiä ja haasteita heikentämättömyysveloitteen kannalta.

Keskustelu

Natura-luontotyyppien huomioiminen kaavaselvityksissä ja vaikutusten arvioinnissa

- Keskusteltiin luontoarvojen ja -vaikutusten selvittämisestä kaavoituksen yhteydessä sekä siitä, mitä lainsäädännöllisiä keinoja vaikutusten arvioinnissa käytetään ja miten Natura-luontotyyppien kartoittaminen otetaan huomioon myös Natura-alueiden ulkopuolella.
- Todettiin, että maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) mukainen vaikutusten arviointi perustuu suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista annettuun lakiin (200/2005, jäljempänä SOVA-laki). SOVA-laissa ei viitata luontodirektiivin luontotyypeihin siten, kuin ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä annetussa laissa (252/2017, jäljempänä YVA-laki). Keskusteltiin siitä, sopisiko direktiiviluontotyypejä koskeva kirjaus SOVA-lakiin.

Nykyllänsäädännön tarkastelu työryhmän tulevilla kokouksilla

- Puheenjohtaja totesi, että maa- ja metsätalousministeriön esitys metsälain nykytilasta ja suhteesta heikentämättömyysveloitteeseen käsitellään työryhmän seuraavassa kokouksessa 27.10.
- Puheenjohtaja kysyi työryhmältä, tulisiko kokoukseen mennessä käsiteltävien säädösten lisäksi tarkastella myös muita lakeja tai lainsäädäntökokonaisuuksia, jotka voivat olla keskeisiä heikentämättömyysveloitteen kannalta. Todettiin, että tulevilla kokouksilla tulisi käsitellä YVA- ja SOVA-lakien kytkennät heikentämättömyysveloitteeseen. Lisäksi työryhmässä tulisi tarkastella lupamenettelyiden yhteyttä heikentämättömyysveloitteeseen. Lupamenettelyitä koskevaan tarkasteluun sisällytettäisiin kaivoslain, ympäristönsuojelulain, maa-aineslain ja lunastuslain mukaiset lupamenettelyt ja niiden yhteys heikentämättömyysveloitteeseen.

4. Taustamuistion läpikäynti ja työstäminen

Kokouksessa käytiin läpi heikentämättömyysveloitetta koskevaan taustamuistioon lukuihin 1 ja 2 saatuja kommentteja ja niitä koskevia korjauksia. Työryhmä toivoi, että taustamuistiossa olevia kommentteja ei vielä poistettaisi, sillä niitä koskevia korjauksia ei ole vielä tarkasteltu ministeriöissä sisäisesti. Puheenjohtaja totesi, että kommentit jätetään toistaiseksi muistioon näkyville.

Keskustelu

- Todettiin, että taustamuistio kohdennetaan heikentämättömyysveloitteeseen, minkä takia muistion ulkopuolelle jätetään lähtökohtaisesti ennallistamistoimenpiteitä koskevat veloitteet ja niiden tarkempi avaaminen.
- Keskustelussa palattiin aikaisemmissakin kokouksissa käsiteltyyn heikentämättömyysveloitteen määrittelmään. Todettiin, että ennallistettuja kohteita koskevaan heikentämättömyysveloitteeseen katsotaan kuuluvan kaksi osaa: 1) tilan jatkuvan parantumisen velvoite sekä 2) saavutetun hyvän tilan heikentämättömyyttä koskeva velvoite. Keskusteltiin myös ennallistamisen ja ennallistumisen eroista. Työryhmä toivoi, että muistion alkuun selkeytettäisiin ennallistettuja alueita koskevaa veloitetta sekä avattaisiin toimenpiteiden vasteaika.
- Puheenjohtaja totesi, että muistion työstämistä jatketaan ympäristöministeriössä. Työstämisen yhteydessä "pohdittavaksi" -osioihin kirjataan mahdolliset eri tulkintanäkökulmat.

5. Muut asiat ja seuraavat askeleet

Ympäristöministeriö ehdotti, että yhteistyötä teemaryhmien ja lainsäädäntöryhmän välillä voitaisiin edistää siten, että lainsäädäntöryhmän sihteeri kokoaa teemaryhmien esittämät toimenpide-ehdotukset ja tuo ne lainsäädäntöryhmän käsiteltäväksi. Sihteeri keskustelee teemaryhmien vastuuvalmistelijoiden kanssa siitä, kutsutaanko valmistelijoita esittelemään ehdotuksia lainsäädäntöryhmään. Lisäksi ehdotettiin, että lainsäädäntöryhmän asialistalle lisätään vakiokohta: *"Teemaryhmien ajankohtaiset asiat ja katsaus mahdollisiin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin"*.

7. Seuraava kokous

- Seuraava kokous pidetään maanantai 27.10.2025 klo 9:30-10:00.
- Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:05.